

Rozpoczął się seans. Oczekuję kiedy wreszcie zobaczę swojego bohatera z dzieciństwa. Spodziewam się że ujrzę go w garniturze i okularach a będzie mieszkać na przedmieściach i prowadzić stateczne życie. I oto pojawia się dr Henry Walton Jones Jr ... w tym samym starym kapeluszu¹, koszuli i portkach a w ręce trzyma bicz. Więc jednak – ciągle w akcji² i od razu w tarapatkach, uwięziony i zmuszony do wskazania skrzyni z ciałem Obcego z Roswell. Zaczyna się zatem od motywu już wyeksploatowanego lecz ogólnie znanego.

Akcja czwartej części rozgrywa się w 1957 roku, czyli mija 19 lat dla bohatera i dla nas widzów również. Harrison Ford wygląda na starszego ale nadal jest tym samym Hanem Solo³ czy ściganym dr Richardem Kimble⁴. Nikogo nie udaje, nikogo nie gra, jest sobą, a jego bohater ma dar do wplątywania się w kłopoty jak również uwalniania się od nich. Jest „grande kombinatore”⁵ mistrzem improwizacji i zaradności, a jego ruchy cechuje czasami komiczna nieporadność.

Ameryka lat 50 potrafiła być niebezpieczna, nasz bohater częściowo wypłatawszy się z kłopotów trafia do miasteczka w którym już czai się nowe zagrożenie. Z pozoru normalne domki amerykańskiej klasy średniej stają się śmiertelna pułapką. Wszystko jest prawdziwe oprócz mieszkańców, zastąpionych przez manekiny. W wazonach stoją kwiaty a w telewizorze można obejrzeć program Howdy Doody⁶. Okazuje się że jest to niby-miasteczko stworzone na potrzeby nuklearnych prób jądrowych na jednym z poligonów. Indy w porę orientuje się w zagrożeniu, schronienie znajduje w ... lodówce⁷. Eksplozja niszczy wszystko ale bohater oczywiście przeżywa po odbyciu długiego lotu w swoim schronieniu. „Nuclear Blast” jest to najlepszy i jedyny innowacyjny pomysł jeśli chodzi fabułę. Latająca lodówka⁸ zaś jest częstym tematem dyskusji w Internecie.

Poznajemy razem z Indianą jego syna Mutt’a Williams’a który wyłania nam się z mgły jadąc na motorze, w czapce i skórzanej kurtce. Wygląda niczym Marlon Brando w „Dzikim”⁹ i jest to jedno z wielu nawiązań do symboli. Zamiast pozostawić niedosyt, producenci

¹ Fedora – kapelusz z rondem

² Kilka scen później dowiadujemy się że jednak połowę życia spędza jako wykładowca a druga jako agent walczący z komunistami.

³ Star Wars (1977)

⁴ The Fugitive (1993)

⁵ Cars (2006) – polski dubbing

⁶ Audycja telewizyjna dla dzieci z lat pięćdziesiątych.

⁷ Jest to lodówka amerykańska w której za izolację termiczną służy ołów a nie tak jak w polskich styropian.

⁸ Ponieważ ten temat wzbudza dużo polemik w Internecie, wyjaśniam że: wszystko zależy od odległości od epicentrum wybuchu i mocy ładunku, bliska eksplozja oznaczała by wyparowanie lodówki i Indiany. Gdyby nastąpiła dalej, bohater miałby szanse przeżycia fali termicznej i uderzeniowej lecz dostałby dużą dawkę promieniowania i wkrótce zmarł. Zamknięty w lodówce miałby znikome szanse podczas jej długiego lotu i twardego lądowania.

⁹ The Wild One (1953)

zastosowali ich zbyt dużo. W filmie powraca dawna narzeczona Indiego - Marion Ravenwood, ale niestety filmowy ojciec zostaje uśmiercony. Nieznane mi są powody dla których nie wystąpił w filmie Sean Connery ale jest to duża strata dla tej produkcji.

W dalszej części filmu Indiana podąża śladem kryształowej czaszki¹⁰ skradzionej przez rosyjskich agentów. Pogoń zaprowadzi bohatera i jego bliskich aż do Amazonii, gdzie porywacze chcą odnaleźć El Dorado – legendarne złote miasto. Doprawdy niezrównana jest scena tańczących kazaczoka Rosjan w środku dżungli :) Bohaterowie przeżywają liczne przygody, najmłodszy z rodziny dzielnie zastępuje ojca a pościgi trzymają w napięciu i wcale nie przeszkadza fakt że nagle wyrastają urwiska których w tym rejonie niziny Amazońskiej nie powinno być. Żarłoczne i niebezpieczne mrówki są kolejną przeciwnością zarówno pozytywnych postaci jak i czarnych charakterów. Miliony tych owadów nie znają litości. Mityczne miasto zostaje odnalezione, poszczególne budowle przypominają piramidy Majów z ich długimi i stromymi schodami. Podobnie jak w poprzednich filmach, negatywny bohater jest zachłanny, nie zna umiaru i ginie. W wielkim finale świątynia przemienia się w pojazd między-wymiarowy, który nie odlatuje lecz znika. Uważam że tę scenę można było wydłużyć i spowolnić jej przebieg, tak mi podpowiada mój zmysł estetyczny.

W filmie zaakcentowano poważny wątek – McCartyzm¹¹. Henry Walton Jones Jr zostaje usunięty z uczelni pomimo że przeciwko niemu są tylko podejrzenia. Pod koniec lat 50-tych antykomunistyczna histeria sięga zenitu. Pokazany jest dylemat przełożonego który poddany presji niema wyboru musi zwolnić Indiego. Klimat polityczny nie sprzyja dyskusji, obronie a każde samodzielne działanie wzbudzi posądzenia. Dziekan składa rezygnację.

Wydaje się że twórcy filmu dokonali autocenzury swojego dzieła, jak pamiętamy Indiana ma już swoje lata jest dojrzałym mężczyzną. Widocznie przekroczył magiczną granicę za która niewłaściwym byłoby pokazanie podkochujących się w nim studentek. Poprawność moralna dosięgła bohatera.

Do dziś nie mogę zdecydować czy wolę „Poszukiwaczy Zaginionej Arki” za realizm i świeżość pomysłu czy „Ostatnia Krucjata” za świetną produkcję i fabułę. Najnowszy film nie rozstrzygnie trudnego wyboru, jest dla mnie lepszy od „Świątyni Zagłady” lecz ustępuje dwóm uprzednio wymienionym.

Sceny w filmie raczej nie zaskakują, fabuła jest przewidywalna, większość pomysłów już znamy, muzyka jest taka jak zawsze lecz to wcale nie jest zła wiadomość. Wartka akcja, dobre efekty specjalne i dużo zabawnych dialogów tworzą dobrze znany klimat poprzednich części. Oglądamy to czego oczekiwaliśmy – dobry film przygodowy. Malkontenci wskażą nierealistyczne sceny ale pewnie nie pamiętają że one zawsze były częścią serii, która jest przecież bajką. I jaka szkoda że dziś już wszystkie lądy zostały odkryte i niewiele jest niezbadanych obszarów, pozostaje nam oglądać Indianę.

¹⁰ Filmowa czaszka tylko w luźny sposób nawiązuje do „prawdziwej” czaszki Hedgesa, która zresztą jest fałszerstwem z początku wieku wykonanym przy użyciu narzędzi mechanicznych.

¹¹ McCartyzm –zjawisko anty-komunizmu funkcjonujące według zasady, kto nie jest z nami jest przeciwko nam.

Film ma drugie zakończenia, jest ono romantyczne wręcz cukierkowe, Indy poślubia dawną narzeczoną¹². Narzeczona jest ta sama ale nie taka sama ... więc może szkodliwe działanie czaszki nadal trwa?

¹² Poprzednio Indiana zwiął tydzień przed ślubem.